

Шопіна І. М., д-р юрид. наук¹

(0000-0003-3334-7548)

Котляренко О. П. канд. юрид. наук²

(0000-0001-8776-2515)

¹ – Львівський державний університет внутрішніх справ, Львів;

² – Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Київ

Проблеми правового та організаційного забезпечення розвитку інформаційної культури військовослужбовців Збройних Сил України

Резюме. Розглянуто актуальні проблеми, пов'язані з розвитком інформаційної культури військовослужбовців у сучасних умовах, визначено правові та організаційні умови їх подолання.

Ключові слова: інформаційна культура; інформаційна безпека; військовослужбовці; Збройні Сили України; інформаційні війни; інформаційно-психологічні операції; інформаційні впливи.

Постановка проблеми. Важливість підвищення інформаційної культури військовослужбовців у сучасних умовах пояснюється зростанням значущості інформаційної складової збройних конфліктів, активним використанням різноманітними суб'єктами засобів інформаційного впливу для досягнення військових і невійськових цілей. У світовій практиці є приклади тотального зниження боєздатності урядових військових формувань за допомогою влучного застосування інформаційних засобів: так, в Афганістані у 2021 році завдяки руху “Талібан”, у тому числі, активному використанню соціальних мереж та власних інформаційних ресурсів, залученню відомих блогерів для пропагандистської діяльності, вдалося практично без спротиву встановити контроль над більшістю території держави. Цьому передувала активна багатолітня підготовка: ще у 2012 році представник “Талібану” К. Ю. Ахмаді заявляв, що перемога у медіавійні означає перемогу більш ніж наполовину, і що найбільш важливим у війні є завоювання сердець та умів послідовників [1]. Примітно, що ця фраза належить до арсеналу структур цивільно-військового співробітництва (СІМІС), які вели активну діяльність в Афганістані, тобто можна констатувати, що таліби успішно засвоїли базові постулати інформаційно-психологічних операцій. Отже, свідомість та світогляд кожного військовослужбовця завжди можуть бути використані противником для досягнення власних цілей, що потребує більш детального розгляду проблем інформаційної культури як конструкту, що забезпечує стійкість до більшості деструктивних інформаційних впливів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інформаційної культури розглядалися у роботах [2, 4], у яких загалом феномен інформаційної культури розглядається як засіб протидії негативним інформаційним впливам та елемент інформаційної безпеки людини, суспільства, держави. У [3, 5, 6] досліджувались тенденції розвитку Збройних Сил України протягом останніх двох десятиліть, що свідчить про зростання ролі інформаційної культури в організації функціонування цього військового формування та міжнародних операціях із підтримання миру і безпеки. Водночас, попри вагомий внесок учених у дослідження, зокрема це стосується ролі інформаційної культури в організації функціонування військових формувань, потребує проведення ґрунтовних наукових досліджень визначення основних правових та організаційних проблем у сфері забезпечення належного рівня інформаційної культури військовослужбовців Збройних Сил України.

Мета статті – визначити основні правові та організаційні проблеми у сфері забезпечення належного рівня інформаційної культури військовослужбовців Збройних Сил України, а також створення правового підґрунтя, що охопить низку нормативних і інтерпретаційних актів, якими визначатимуться принципи, суб'єкти та форми підвищення рівня інформаційної культури рядового та командного складу на ціннісному, світоглядному та діяльнісному рівнях.

Виклад основного матеріалу. Питання важливості інформаційної складової професійної компетентності військовослужбовців обумовлені вимогами

низки нормативно-правових актів, серед яких:

Закон України “Про національну безпеку України”, у ч. 4 ст. 3 якого визначено, що державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо [7];

Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України”, у ч. 1 ст. 10 якого закріплено, що державно-приватна взаємодія у сфері кібербезпеки здійснюється у тому числі шляхом підвищення цифрової грамотності громадян та культури безпекового поведіння в кіберпросторі, комплексних знань, навичок і вмінь, необхідних для підтримки цілей кібербезпеки, реалізації державних і громадських проєктів з підвищення рівня обізнаності суспільства щодо кіберзагроз та кіберзахисту [8];

Закон України “Про оборону України”, ч. 3 ст. 11 якого визначає, що Генеральний штаб Збройних Сил України бере участь в організації використання та контролю за повітряним, водним і інформаційним простором держави та здійснює його в особливий період [9];

Стратегія воєнної безпеки України, якою в якості одного із завдань визначено упровадження сучасних інформаційних та космічних технологій, автоматизація управлінських процесів і діяльності в силах оборони України з відповідним рівнем захищеності інформації, що обробляється [10];

Стратегія національної безпеки України, у п. 60 якої закріплено, що Україна зміцнить бойовий потенціал Збройних Сил України, інших органів сил оборони шляхом трансформації професійної культури на основі доктринальних підходів і принципів командування й контролю, підготовки, освіти НАТО; удосконалення та розвитку на основі сучасних технологій систем управління, телекомунікацій, розвідки, логістики [11];

Доктрина зі стратегічних комунікацій, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України 12 жовтня 2020 року, згідно з п. 3.1.1 якої командири та фахівці зі стратегічних комунікацій для досягнення переваги в інформаційному середовищі мають здійснювати його аналіз з метою постійного підтримання повної обізнаності щодо

кількісних і якісних характеристик як окремих елементів інформаційного середовища, так і їх сукупності та взаємодії задля своєчасного виявлення змін у цьому стані для вживання відповідних заходів з коригування діяльності підрозділів та установ Збройних Сил України в інформаційному просторі [12].

Положення наведених, а також інших правових актів у досліджуваній сфері свідчать, що інформаційна культура військовослужбовців у сучасних умовах є невід’ємним елементом комплексу їх професійно важливих знань, вмінь та навичок.

У наукових дослідженнях з інформаційного права феномен інформаційної культури розглядають на трьох рівнях. Загальнодержавний рівень інформаційної культури обумовлює наявність відповідного підґрунтя для функціонування держави за допомогою досконалого правового регулювання, висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування за допомогою інформаційних технологій, які дають змогу максимально збільшити коло реципієнтів інформаційних повідомлень, розвиток інформаційної свідомості державних службовців та інших представників державного апарату, збільшення частки електронних послуг у загальній системі адміністративних послуг. За допомогою розвитку загальнодержавного рівня інформаційної культури стає можливим здійснення ефективного громадського контролю за діяльністю держави: оприлюднення рішень державних інституцій, звітування про свою діяльність, доступ до публічної інформації роблять можливим аналіз ступеня ефективності їх роботи та нівелювання корупційних ризиків у їх функціонуванні.

Інформаційна культура на рівні окремих соціальних інститутів являє собою більш складне та різноспрямоване явище. Під час його вивчення доцільно керуватися здобутками соціологічної науки, яка відносить до соціальних інститутів економічні, політичні, культурно-виховні, релігійні, родинні та інші. Зі свого боку, в кожній із названих груп можливо виокремити свої підгрупи. Так, серед економічних інститутів можна виділити корпоративні структури великих суб’єктів господарювання, в кожній з яких існують свої критерії та стандарти інформаційної культури.

На особистісному рівні інформаційна культура може бути описана на ціннісно-

мотиваційному рівні, який є визначальним для всіх інших складових, когнітивному рівні, який включає у тому числі наявність інформаційних знань, вмінь і навичок, а також на емоційно-вольовому рівні, який обумовлює емоційне відношення до застосування та розвитку вказаних знань, вмінь та навичок, а також прийняття рішень щодо їх застосування в певних ситуаціях. Розгляд інформаційної культури у сукупності її елементів можливий не лише відповідно до описаних вище рівнів, до яких належать загальнодержавний, рівень окремих соціальних інститутів і особистісний. Залежно від обраних критеріїв можливо виокремити ще галузеві елементи інформаційної культури, яка знаходить свій прояв у конституційно-правових, адміністративно-правових, цивільно-правових та інших видах правовідносин; векторні елементи, до яких належать технологічна та гуманітарна сфери тощо [13]. У цілому погоджуючись з представленим розподілом, необхідно додати, що вимоги до розвитку інформаційної культури у представників різних соціальних інститутів можуть мати значні відмінності: якщо для деяких професійних груп вони виступають як бажані, то для окремих категорій, зокрема й для військовослужбовців, відповідні знання, вміння та навички є критично необхідними, оскільки їх нерозвиненість не лише знижує ефективність виконання поставлених завдань, а й утворює численні ризики та небезпеки, як корпоративного, так і загальнодержавного характеру [5].

На жаль, нерозривна єдність правової та інформаційної культури та їх вирішальне значення для оцінювання загального рівня культури особистості військовослужбовця ще не повною мірою відображена на рівні військово-управлінських рішень [5].

Так, у наказі Генерального штабу Збройних Сил України від 04.01.2017 № 4 “Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України” вказане інформаційно-пропагандистське забезпечення розуміється як цілеспрямована діяльність органів військового управління, командувачів, командирів (начальників), посадових осіб структурних підрозділів морально-психологічного забезпечення щодо інформаційного впливу на свідомість особового складу з метою зміцнення його морально-психологічного стану, формування і поширення ідейних переконань, національних цінностей, стійкої

мотивації та готовності до збройного захисту державного суверенітету, територіальної цілісності України, адекватного розуміння військовослужбовцями воєнно-політичної та суспільно-політичної обстановки, завдань, покладених на війська (сили), умов та особливостей їх виконання [14]. Заслуговує на увагу використання у вказаному правовому акті характерного для радянської педагогіки терміну “вплив на свідомість”, який відображає так званий “суб’єкт-об’єктний підхід”, за якого учень, вихованець, студент, військовослужбовець сприймався як пасивний об’єкт інформаційно-виховних впливів, який зобов’язаний вмістити всі ті ідеологічні доктрини, особливості світогляду, погляди та переконання, що нав’язувалися йому з метою забезпечити бездумне виконання ним будь-яких наказів. Неефективність суб’єкт-об’єктного підходу, використання якого позбавляє особистість ініціативи, креативності та негативно впливає на вольові якості, виховуючи уникання відповідальності як рису характеру, давно визнано у світовій та українській педагогіці, віковій та професійній психології. У дослідженнях з цього приводу констатується, що “об’єкт” виконує лише інертну, безініціативну функцію; він виявляється у відносинах, зумовлених потребами і можливостями суб’єкта [15]; відчуває вплив, який виявляється у пасивній, пригніченій позиції [16], і за таких умов неможливий гармонійний розвиток і саморозвиток особистості [17].

Додамо, що суб’єкт-об’єктний підхід заперечує цінність особистості військовослужбовця, що не може не впливати негативно як на методи військового управління в цілому, так і на адаптацію військовослужбовців до умов військової служби. Знецінення особистості, як доведено численними дослідженнями у галузі психології, сприяє протестній та суїцидальній поведінці внаслідок фрустрованих потреб [18] та нудного, заорганізованого дозвілля, його невідповідності інтересам і особистим потребам військовослужбовців [19]; порушенню дисциплінарних вимог, вчиненню інших правопорушень, проявам боулінгу [20], знижує мотивацію професійної діяльності [21] тощо.

Отже, активна, креативна і відповідальна поведінка

військовослужбовця за умов відповідності військово-управлінських відносин поставленим перед силами оборони цілям слугує запорукою його успішної адаптації до умов військової служби. Безумовно, гуманістичний характер сучасної військової педагогіки усвідомлюється нині не на всіх рівнях військового управління. Однак розвиток інформаційних технологій обумовлює невідминне зниження ефективності суб'єкт-об'єктних впливів. Якщо у середині минулого століття дефіцит джерел інформації обумовлював певну монополію суб'єктів інформаційних впливів на свідомість військовослужбовця, то нині спостерігається агресивна конкуренція адресантів (тих, хто продукує інформаційні повідомлення) за увагу реципієнтів (тих, хто такі повідомлення сприймає). За таких умов наочність, динамічність подання інформації, використання спеціальних приймів та методів непрямого впливу (ефектів ореола, тиску референтної групи, пересичення тощо) обумовлюють перевагу засобів масової інформації та соціальних мереж над застарілими методами прямого переконання та примусу. Отже, учасниками процесів формування особистості військовослужбовців є сьогодні велика кількість суб'єктів, які визначають спрямованість та наповненість різноманітних інформаційних ресурсів – мас-медіа, соціальних мереж, каналів інтернет-меседжерів, ігрових чатів, розважальних інтернет-ресурсів тощо. До того ж унаслідок використання багатьма з них методів соціальної інженерії, величезним обсягам матеріальних ресурсів, які дають змогу залучати для створення інформаційного контенту кращих фахівців, яких можна знайти на ринку праці, ефективність діяльності означених засобів формування свідомості реципієнтів, у тому числі й військовослужбовців, є достатньо високою [5]. Якщо ж врахувати, що частина таких каналів передачі інформаційних повідомлень прямо чи опосередковано контролюється противником, можна переконатися, що завдання формування високого рівня інформаційної культури військовослужбовців виступає сьогодні завданням першочергового значення.

Значення інформаційної культури військовослужбовця за умов невідповідності широко розповсюджених у силах оборони методів переконання та примусу особового складу особливостям інформаційного

суспільства обумовлена комплексним характером досліджуваного виду культури і його зв'язку з світоглядним рівнем розвитку особистості. На жаль, термін “культура” стосовно виховання нового типу військовослужбовця ще сприймається дуже вузько, в аспекті перегляду кінострічок патріотичної спрямованості і участі у гуртках художньої самодіяльності. Так, наприклад, основними шляхами реалізації культурологічної роботи вважаються: проведення культурно-мистецьких заходів, які спрямовані на формування та підтримання стійкого морально-психологічного стану, зняття негативних емоційних наслідків, відновлення моральних, психічних та фізичних сил, мобілізації особового складу військ (сил) на успішне виконання завдань за призначенням, а основними формами культурологічної роботи визначені концерт; вистава; перегляд кіно- і відеофільмів та телевізійних передач; обговорення творів літератури та мистецтва; заходи відпочинку; огляд-конкурс; виставка; зустріч з видатними особистостями; екскурсія; вшанування кращих військовослужбовців [14]. Жодним чином не заперечуючи цінності емоційно-естетичних аспектів культури для формування особистості військовослужбовця, зауважимо однак, що в умовах збройного конфлікту більш важливими уявляються розвиток тих якостей, знань, вмінь та навичок, які сприяють підвищенню рівня критичності у сприйнятті інформаційних повідомлень. Зокрема, це вміння класифікувати інформаційні джерела за ступенем достовірності відомостей та даних, розуміти прямий та прихований зміст та спрямованість інформаційних впливів, виокремлювати власні та навіяні вербальними та невербальними способами емоції, які використовуються для полегшення наступних психологічних впливів, у тому числі тих, що є елементом інформаційно-психологічних операцій противника. Нехтування інформаційно-культурним аспектом формування особистості військовослужбовців призводитиме, на нашу думку, до того, що цей процес безперешкодно, завдяки інформаційним технологіям, будуть здійснювати інші суб'єкти, у тому числі противник [5].

Одним із засобів формування інформаційної культури на етапі підготовки

кадрів в інтересах Збройних Силах України у вищих військових навчальних закладах є формування академічної доброчесності. Особливостями сучасного етапу розвитку правового забезпечення вищої освіти є активне закріплення етичних вимог щодо академічної доброчесності викладачів, науковців та здобувачів освіти в кодексах академічної доброчесності, ухвалених зборами трудових колективів або вченими радами університетів. У вказаних документах знайшли своє відображення правила і норми академічної доброчесності учасників освітнього процесу, особливості політики закладів вищої освіти у вказаній сфері, процедури розгляду питань про академічну недоброчесність та правовий статус органів, які такі процедури здійснюють [22]. Активне впровадження вимог академічної доброчесності у навчальний процес вищих військових навчальних закладів дає змогу одночасно наочно продемонструвати курсантам та слухачам можливості визначення початкового джерела відомостей та даних, закономірності поширення інформації на певних спеціалізованих ресурсах мережі Інтернет, сприяє формуванню у них критичного ставлення до неперевіраних інформаційних повідомлень та зменшує вірогідність копіювання ними у письмовому чи усному вигляді неперевіраних повідомлень невстановлених осіб, серед яких в умовах збройного конфлікту можуть бути і представники противника.

Серед засобів розвитку інформаційної культури військовослужбовців необхідно назвати ініціативу “AM&PM” (“Against manipulation and propaganda messages” – “проти маніпуляцій і пропаганди”), започатковану курсантами Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Основна ціль команди “AM&PM” – навчити військових бути медіаграмотними, розпізнавати фейки, поширювати тільки достовірну інформацію. У межах проекту створюються авторські матеріали, проводяться навчальні тренінги, зустрічі з експертами, та досліджуються загрозливі наративи та фейки проти України. На початку проекту аналітична група команди “AM&PM” провела дослідження серед діючих військовослужбовців та експертів у сфері медіа. Це допомогло краще зрозуміти потреби та уподобання цільової аудиторії. Також з’ясували, які ресурси та канали обирають українські військові для

отримання інформації. Результати дослідження показали – важливим елементом боротьби з інформаційними атаками Росії є підвищення рівня медіаграмотності та розвитку критичного мислення щодо інформації у ЗМІ [23]. “AM&PM” має власний сайт <http://am-pm.org.ua/> та веде сторінку у соціальній мережі фейсбук, а також має свої площадки на інших інтернет-платформах.

Діяльність “AM&PM” є одним із прикладів активної участі здобувачів військової освіти у формуванні власної інформаційної культури, що відповідає сутності суб’єкт-суб’єктного підходу до формування особистості військовослужбовців і дає змогу максимально ефективно використовувати власний потенціал системи військової освіти для її вдосконалення. Можна прогнозувати, що подальший розвиток інформаційного суспільства буде постійно знижувати і без того недостатньо високу ефективність вертикальних інформаційно-пропагандистських і виховних впливів з одночасним збільшенням ваги горизонтальних ініціатив та проєктів [5]. Отже, перед науковцями та практиками нині постає амбітне завдання узгодження таких ініціатив з особливостями ієрархічно-дисциплінарних відносин у Збройних Силах України.

Висновки. Основними правовими умовами підвищення рівня інформаційної культури військовослужбовців Збройних Сил України є створення несуперечливого правового підґрунтя, яке включало б як програмні документи (Стратегію розвитку інформаційної культури військовослужбовців Збройних Сил України), так і низку нормативних і інтерпретаційних актів, у яких було б визначено мету, принципи, суб’єкти та форми підвищення рівня інформаційної культури рядового та командного складу на ціннісному, світоглядному та діяльнісному рівнях. На організаційному рівні особливу важливість має керованість процесом її формування та зміцнення, що вимагає: визначення ключових індикаторів наявного рівня інформаційної культури як на індивідуальному, так і на організаційному рівні, систематичного проведення моніторингу з метою визначення динаміки таких індикаторів.

Напрями подальших досліджень. Надалі на основі отриманих результатів

доцільно визначити шляхи правового закріплення комплексу заходів щодо розвитку інформаційної культури у Збройних Силах України на рівні довгострокової програми, до виконання якої доцільно залучити, окрім внутрішньовідомчих, ресурси громадянського суспільства, що забезпечить більш об'єктивну оцінку отриманих результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Interview: Taliban Spokesman Qari Yousef Ahmadi. Asharq Al-Awsat. 2012. Apr 15. URL: <https://eng-archive.aawsat.com/theaawsat/interviews/interview-taliban-spokesman-qari-yousef-ahmadi> (дата звернення: 23.08.2021).
2. Беляков К. І., Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. Інформаційна культура: правовий вимір : монографія. Київ, КВІЦ, 2018. 168 с.
3. Шопіна І. М., Коропатнік І. М. Роль інформаційної культури в підвищенні ефективності функціонування Збройних Сил України. *Наука і правоохорона*. 2017. № 2. С.47–54.
4. Khomiakov D., Khrystynchenko N., Shopina I., Zhukov S., Shpenov D. Cybersecurity: Legal and Organizational Support in Leading Countries, NATO and EU Standards. *Journal of Security & Sustainability Issues*. 2020/3/1. Volume 9, Issue 3. P. 977–992.
5. Шопіна І. М., Коропатнік І. М. Проблеми підвищення інформаційної культури військовослужбовців в умовах збройного конфлікту. *Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс : монографія / за ред. В. А. Кротюка*. Харків: ХУПС, 2021. 558 с.
6. Гушин О. О. Інформаційна культура учасників міжнародних операцій з підтримання миру та безпеки. *Наука і правоохорона*. 2017. № 2. С. 114–118.
7. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 22.08.2021).
8. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 22.08.2021).
9. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 22.08.2021).
10. Стратегія воєнної безпеки України: затверджено Указом Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> (дата звернення: 22.08.2021).
11. Стратегія національної безпеки України: затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n5> (дата звернення: 22.08.2021).
12. Доктрина зі стратегічних комунікацій: затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України 12 жовтня 2020 року. <http://stratcom.nuou.org.ua> (дата звернення: 22.08.2021)
13. Онопрієнко С. Г. Класифікація елементів інформаційної культури. *Форум права*. 2016. № 5. С. 135-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_5_24 (дата звернення: 21.0.2021).
14. Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України: наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 04.01.2017 № 4. URL: <https://dovidnykmpz.info/ipz/nakaz-heneralnoho-shtabu-zbro-nykh-sy-4/> (дата звернення: 20.08.2021).
15. Войтко В. Психологический словарь. Киев : Высшая школа, 1982. 108 с.
16. Леонтьев А. Педагогическое общение. Москва, 1979. URL: <http://www.twirpx.com/file/1206617> (дата звернення: 19.08.2021).
17. Слюсаренко Н., Кульбацька М. Суб'єкт-суб'єктний підхід до організації педагогічного процесу. *Людознавчі студії. Педагогіка*. 2015. № 1 (33). С. 196.
18. Поляков І. О., Щербак С. М. Основні причини та приводи здійснення потенційними суїцидентами фатального кроку. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2014. Вип. 15. С. 208–214.
19. Корольчук В. В. Профілактика суїциду серед військовослужбовців. 2016. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/6285/1/zbir_psiholog2_p019-023.pdf (дата звернення: 19.05.2021).
20. Король А. Причини та наслідки явища булінгу. *Відновне правосуддя в Україні*. 2009. № 1–2 (13). С. 84–93.
21. Попов В. М., Астапенкова В. М. Психологічні особливості вивченої безпорадності працівників ДСНСУ. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2014. Вип. 15. С.214–221.
22. Шопіна І. Генеза правового забезпечення академічної доброчесності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2020. Вип. 1. С. 36–39.
23. Команда нашого інституту називається “AM&PM” – “Against manipulation and propaganda messages” – “проти маніпуляцій й пропаганди”. URL: <http://am-pm.org.ua/about> (дата звернення: 29.05.2021).

Problems of legal and organizational support for the development of information culture of servicemen of the Armed Forces of Ukraine

Annotation

The importance of improving the information culture of servicemen in modern conditions is explained by the growing importance of the information component of armed conflicts, the active use of various subjects of information influence to achieve military and non-military goals. In world practice, there are examples of a total reduction in the combat effectiveness of government military formations through the accurate use of information media. Thus, the consciousness and worldview of each soldier can always be used by the enemy to achieve their goals. In turn, this requires a more detailed consideration of the problems of information culture as a construct that provides resistance to most destructive information influences.

The purpose of the article is to identify the main legal and organizational problems in the field of ensuring the appropriate level of information culture of servicemen. This will also be facilitated by the creation of a legal basis that will cover a number of regulations and interpretative acts, which will determine the principles, subjects and forms of raising the level of information culture of servicemen.

The main legal conditions for raising the level of information culture of servicemen of the Armed Forces of Ukraine are the creation of a consistent legal basis. The legal basis will include both program documents and a number of normative and interpretative acts, which would define the purpose, principles, subjects and forms of raising the level of information culture of the rank and file at the value and worldview levels. At the organizational level, process control, formation and strengthening are of particular importance, which requires: identification of key indicators of the current level of information culture at both individual and organizational level, systematic monitoring to determine the dynamics of such indicators.

Keywords: information culture; informational security; military; Armed Forces of Ukraine; information wars; information and psychological operations; information influences.